

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

КЕРЕЧАН ВЛАДИСЛАВ ВІТАЛІЙОВИЧ

ОБЛІК ТА АУДИТ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ВІД
ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

071 «Облік і оподаткування» (галузь наук – Управління та адміністрування)

Автореферат

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри фінансів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Григорів Ольга Орестівна

Рецензент: д.е.н., професор кафедри фінансів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Щур Роман Іванович

Захист відбудеться «22» червня 2023р.

Завідувач кафедри

Баланюк Іван Федорович

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧІ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	12
1.1 Операційна діяльність підприємств: поняття та складові	12
1.2 Витрати і доходи від операційної діяльності та їх класифікація	17
1.3 Нормативно-законодавчі регулювання витрат і доходів підприємства від операційної діяльності	26
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	33
2.1 Організація обліку доходів та витрат підприємства від операційної діяльності	33
2.2 Організація аудиту витрат і доходів підприємства від операційної діяльності	41
2.3 Аналіз обліку та аудиту доходів та витрат підприємства від операційної діяльності	45
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВА ВИТРАТ ТА ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ "ДЖЕНТЕРМ УКРАЇНА"	54
3.1 Особливості обліку витрат і доходів на підприємстві від операційної діяльності	55
3.2 Шляхи вдосконалення обліку та аудиту підприємства витрат і доходів від операційної діяльності	58
3.3 Шляхи запровадження ефективності рекомендацій та оцінка їх ефективності ведення обліку аналізу та аудиту підприємства витрат та доходів	60
Висновки	66

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. За останні роки економічна ситуація у бізнесі стала дедалі складнішою та конкурентнішою. Підприємства змушені шукати способи оптимізації своєї діяльності, зокрема, в управлінні витратами і збільшенні доходів. Однак, багато підприємств стикаються з проблемами у правильному обліку та аудиті витрат і доходів від операційної діяльності.

На сьогоднішній день існують різні підходи до обліку та аудиту витрат і доходів, але не завжди вони ефективні або відповідають сучасним вимогам. Це створює потребу у проведенні досліджень, спрямованих на вдосконалення цих процесів та розробку нових методів, які б дозволяли більш точно визначати, контролювати та аналізувати витрати і доходи підприємства.

Таким чином, актуальність даної кваліфікаційної роботи полягає у двох аспектах. По-перше, вона допомагає визначити місце даного дослідження в загальній проблемі управління витратами і доходами підприємств. По-друге, вона вказує на нерозв'язані аспекти цієї проблеми, які потребують дальшого дослідження та розв'язання, тобто на спробу розв'язання цих аспектів спрямована сама кваліфікаційна робота.

Об'єктом дослідження є облік та аудит витрат і доходів підприємства від операційної діяльності. Об'єкт включає всі аспекти, процеси, методи та підходи, що використовуються для реєстрації, контролю та аналізу витрат і доходів, що виникають внаслідок операційної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та практичні аспекти обліку та аудиту витрат і доходів підприємства. Предмет дослідження включає вивчення понять, класифікацію, методи та процедури обліку і аудиту витрат і доходів, а також аналіз практики застосування цих методів у реальних підприємствах.

Основна увага приділяється виявленню особливостей обліку і аудиту витрат і доходів, а також розробленню рекомендацій для їх удосконалення та впровадження на практиці.

Метою дослідження є розробка та обґрунтування практично спрямованих рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту витрат і доходів підприємства від операційної діяльності.

Для досягнення мети роботи поставлені наступні **завдання**:

1. Провести аналіз сучасних методів обліку та аудиту витрат і доходів підприємств від операційної діяльності, включаючи поняття та складові операційної діяльності.

2. Вивчити особливості витрат і доходів від операційної діяльності та їх класифікацію.

3. Проаналізувати нормативно-законодавчі регулювання витрат і доходів підприємства від операційної діяльності

4. Порівняти різні підходи обліку витрат і доходів на підприємстві від операційної діяльності, визначити переваги та недоліки.

5. Вивчити організацію аудиту витрат і доходів підприємства від операційної діяльності.

6. Здійснити аналіз практики обліку та аудиту доходів та витрат підприємства від операційної діяльності, виявляти особливості і проблеми, з якими стикається підприємства при їх впровадженні.

7. Дослідити особливості обліку витрат і доходів на підприємстві, виявлення закономірностей та тенденцій у витратах і доходах, а також для оцінки ефективності проведених заходів.

8. Виявити особливості обліку та аудиту підприємства витрат і доходів від операційної діяльності та розробити рекомендації щодо їх вдосконалення.

9. Розробити шляхи запровадження ефективності рекомендацій та оцінити їх ефективності ведення обліку аналізу та аудиту підприємства витрат та доходів.

Стан наукової розробки. Аналізуючи особливості обліку і витрат, встановлено, що наявні знання про облік та аудит витрат і доходів підприємства від операційної діяльності є обмеженими або застарілими. Нові аспекти, які виникають в сучасних умовах економіки, ще не отримали достатнього дослідження та висвітлення у науковій літературі.

Проблемна ситуація полягає в тому, що існуючі знання про облік та аудит витрат і доходів підприємства є застарілими, а в сучасних умовах розвитку господарської діяльності з'являються нові виклики, які потребують адекватних рішень. Відсутність сучасних та комплексних підходів до обліку та аудиту витрат і доходів створює необхідність проведення дослідження з метою розробки нових практичних рекомендацій та вдосконалення існуючих підходів.

У даному дослідженні будуть використані наступні **методи**:

1. Вивчення літературних джерел, наукових статей та законодавства: Цей метод передбачає аналіз доступних джерел, які стосуються обліку та аудиту витрат і доходів підприємства від операційної діяльності.

2. Аналіз практики обліку та аудиту витрат і доходів підприємств: Цей метод включає дослідження реальної практики обліку і аудиту витрат і доходів на різних підприємствах.

3. Порівняння різних підходів до обліку та аудиту витрат і доходів: Цей метод передбачає порівняння різних підходів, методів та практик обліку та аудиту витрат і доходів підприємств.

4. Статистичний аналіз даних підприємств: Цей метод включає збір та аналіз статистичних даних підприємств з питань обліку та аудиту витрат і доходів.

Одержані результати дослідження мають наступне **практичне значення**:

1. Посилення фінансової стійкості підприємств: Завдяки удосконаленню обліку та аудиту витрат і доходів, підприємство зможе більш точно визначити свої фінансові ризики та здійснити відповідні заходи для підвищення своєї фінансової стійкості. Це сприятиме покращенню фінансового стану підприємства і забезпечить його стабільний розвиток.

2. Підвищення ефективності управління підприємствами: Результати дослідження дозволять підприємству встановити оптимальні процедури обліку та аудиту витрат і доходів, що сприятиме підвищенню ефективності управління. Це включає більш точне планування та контроль над фінансовими ресурсами, прийняття обґрунтованих управлінських рішень і досягнення стратегічних цілей підприємства.

3. Підвищення довіри стейкхолдерів: Удосконалення обліку та аудиту витрат і доходів сприятиме забезпеченню більшої достовірності та прозорості фінансової звітності підприємства. Це сприятиме підвищенню довіри стейкхолдерів, таких як інвестори, банки, державні органи та інші зацікавлені сторони, що може мати позитивний вплив на репутацію та співпрацю з ними.

Структура роботи: робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, та списку використаних джерел (44 найменувань). Загальний обсяг роботи складає 71 сторінка, 1 рисунок, 8 таблиць та 2 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження та сформульовано його мету і завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У розділі 1 «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧІ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» досліджено аудит витрат і доходів підприємства їх різновид методи та класифікацію, поняття складові і аспекти операційної діяльності і нормативно-законодавчі регулювання витрат і доходів.

У розділі 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ розкрито організацію обліку доходів та витрат підприємства від операційної діяльності згідно за кодексом і законами, організацію аудиту витрат і доходів підприємства від операційної діяльності за різними галузями і системами та аналіз обліку і різних видів аудиту.

У розділі 3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВА ВИТРАТ ТА ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ "ДЖЕНТЕРМ УКРАЇНА" здійснено оцінку особливостей обліку витрат і доходів від операційної діяльності на прикладі підприємства та виявлення деяких проблем, запропоновано шляхи вдосконалення обліку та аудиту підприємства витрат і доходів від операційної діяльності, а також розглянуто шляхи запровадження ефективності рекомендацій та оцінку їх ефективності ведення обліку аналізу та аудиту підприємства витрат та доходів на основі власної перевірки.

ВИСНОВКИ

У ході проведення даної роботи були досліджені теоретичні аспекти обліку та аудиту витрат і доходів підприємства від операційної діяльності, включаючи поняття та складові операційної діяльності. Виявлено, що операційна діяльність підприємства має свої особливості та складові, а витрати і доходи від операційної діяльності підприємства підлягають класифікації та обліку.

Вивчаючи особливості обліку витрат і доходів від операційної діяльності виявлено, що операційна діяльність підприємства включає процеси виробництва, торгівлі або надання послуг. Аналіз витрат від операційної діяльності дозволяє підприємству зрозуміти, які складові діяльності вимагають більше витрат, де можна здійснити оптимізацію та раціоналізацію витратного процесу.

У методичному розділі було проаналізовано нормативно-законодавчі регулювання та аналіз обліку та аудиту. Це дозволило отримати широкий огляд інформації та зробити обґрунтовані висновки.

Досліджуючи різні методики та підходи до обліку доходів і витрат підприємств, розглянуто основні методи, висвітлено переваги та недоліки кожного методу, розроблено рекомендації для їх удосконалення та впровадження на практиці.

Вивчаючи організацію аудиту витрат і доходів підприємств досліджено приклади реальної практики обліку та аудиту витрат і доходів на підприємствах різних галузей, які підтверджують значення точного обліку, контролю та аудиту для покращення ефективності фінансової діяльності та прийняття виважених управлінських рішень.

Основна увага приділена аудиту витрат і доходів підприємства. Визначено, що аудит витрат і доходів включає перевірку правильності обліку, відповідність

фінансової звітності стандартам та законодавству, а також оцінку ефективності системи обліку та управління витратами і доходами.

В роботі було проведено аналіз особливостей обліку витрат і доходів на підприємстві та розроблено рекомендації щодо їх удосконалення. Ці рекомендації були впроваджені, а після цього проведена оцінка їх ефективності.

Загальна мета даної роботи полягала в покращенні обліку витрат і доходів підприємства та забезпеченні точності та надійності фінансової звітності. В результаті дослідження та впровадження рекомендацій були досягнуті позитивні зміни в системі обліку, що призвело до більш ефективного управління витратами і доходами.

Важливо зазначити, що процес дослідження і впровадження системи контролю рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту є важливим етапом процесу. Ця система дозволяє відстежувати та оцінювати, наскільки успішно виконуються рекомендації і як вони впливають на результативність організації. Це дозволило забезпечити науковий підхід до дослідження та аналізу обліку і аудиту витрат і доходів підприємства.

Отже, впровадження рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту витрат і доходів підприємства є важливим етапом для покращення фінансової звітності та ефективного управління ресурсами. Результати оцінки ефективності впроваджених рекомендацій підтвердили їх позитивний вплив на облік і доходи підприємства.

Список основных джерел

1. Richard A. Brealey, Stewart C. Myers, and Franklin Allen, "Principles of Corporate Finance", pp. 756-788, URL: https://marcelodelfino.net/files/Brealey_Myers_y_Allen_2009_Principles_of_corporate_finance.pdf
2. Stevenson, W. J. (2022). Operations Management. Publisher, pp. 660-662, URL: <https://www.studocu.com/ph/document/colégio-de-dagupan/organization-management-and-total-quality-management/chapter-15-pages-from-operations-management-by-stevenson-william-j-z-lib/21589349>
3. Berman, B., & Evans, J. R. (2021). Retail Management: A Strategic Approach. Publisher, pp.331-337, URL: <https://studylib.net/doc/25876772/retail-management>
4. Council of Supply Chain Management Professionals. (2014). "Supply Chain Management: The Basics and Beyond." Publisher, p.67.
5. Kaplan, R. S., & Atkinson, A. A. (2019). "Advanced Management Accounting." Publisher, p. 89.
6. Curtis, M. B., & Cobham, D. C. (2015). "Business Finance: Theory and Practice." Publisher, p.24.
7. Monden, Y. (2018). "Toyota Production System: An Integrated Approach to Just-In-Time." Publisher, p. 43.
8. Horngren, C. T., Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2020). "Cost Accounting: A Managerial Emphasis." Publisher, p. 61.
9. Atkinson, A. A., Kaplan, R. S., Matsumura, E. M., & Young, S. M. (2021). "Management Accounting: Information for Decision-Making and Strategy Execution." Publisher, p. 44.

10. Garrison, R. H., Noreen, E. W., & Brewer, P. C. (2017). "Managerial Accounting", p. 82.
11. Hansen, D. R., Mowen, M. M., & Guan, L. (2019). "Cost Management: Accounting and Control", p. 36.
12. Ross, S. A., Westerfield, R. W., & Jordan, B. D. (2016). "Essentials of Corporate Finance", pp. 50-54.
13. Van Horne, J. C., Wachowicz, J. M., & Bhaduri, S. N. (2020). "Fundamentals of Financial Management", p. 34.
14. Horngren, C. T., Sundem, G. L., Stratton, W. O., Burgstahler, D., & Schatzberg, J. (2015). "Introduction to Management Accounting", p. 91.
15. Gibson, C. H. (2016). "Financial Reporting and Analysis: Using Financial Accounting Information", p. 64.
16. Stickney, C. P., Weil, R. L., Schipper, K., & Francis, J. (2018). "Financial Accounting: An Introduction to Concepts, Methods and Uses", p. 58.
17. Gaynor, G. H., Simnett, R., & Whittington, O. R. (2020). "Auditing and Assurance Services in Australia", p. 48.
18. Reynolds, J., & Gramlich, J. (2018). "Computer Auditing: Principles and Practices", p. 89.
19. Податковий кодекс України - URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/>
20. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
21. IFRS website - URL: <https://www.ifrs.org/>
22. IAASB website - URL: <https://www.iaasb.org/>